

22130043

CROATIAN A: LITERATURE – STANDARD LEVEL – PAPER 1
CROATE A : LITTÉRATURE – NIVEAU MOYEN – ÉPREUVE 1
CROATA A: LITERATURA – NIVEL MEDIO – PRUEBA 1

Wednesday 8 May 2013 (morning)
Mercredi 8 mai 2013 (matin)
Miércoles 8 de mayo de 2013 (mañana)

1 hour 30 minutes / 1 heure 30 minutes / 1 hora 30 minutos

INSTRUCTIONS TO CANDIDATES

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a guided literary analysis on one passage only. In your answer you must address both of the guiding questions provided.
- The maximum mark for this examination paper is *[20 marks]*.

INSTRUCTIONS DESTINÉES AUX CANDIDATS

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez une analyse littéraire dirigée d'un seul des passages. Les deux questions d'orientation fournies doivent être traitées dans votre réponse.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est *[20 points]*.

INSTRUCCIONES PARA LOS ALUMNOS

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un análisis literario guiado sobre un solo pasaje. Debe abordar las dos preguntas de orientación en su respuesta.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es *[20 puntos]*.

Napišite usmjerenu analizu samo **jednog** odlomka. U odgovoru se morate pridržavati obaju navedenih pitanja.

1.

Iko se požurio da što prije pročita, a u sebi je mislio: stotinu pisama, draga Janjo, pročitat ću ti i napisati za zdjelicu pure. Pismo je glasilo:

U Karpatima, 5 lipnja 1917

Draga Janjo!

5 Već odavno od tebe nisam dobio pisma. Pisao sam ti i sa fronte i iz ropstva, ali mi nisi odgovorila.

Iz bolnice su me opet poslali na frontu, i tamo su me zarobili. U zarobljeništvu sam bio tri mjeseca, i onda mi je uspjelo pobjeći. Od jednoga čuvara dobio sam plan i po njemu sam se lako povratio. Najteže mi je bilo prijeći preko jedne rijeke. Na njoj je bio samo jedan most i na njemu
10 straža. Tri dana tražio sam prijelaz preko vode, koji je bio naznačen na planu. Plivati nisam znao. (Znaš plivanje ti je, kad čovjek ide kroz vodu kao žaba. Mlatara rukama i nogama. Kad siđeš u Mostar, to plivanje možeš vidjeti na Neretvi od mostarskih lisaka¹.) I tako sam sretno došao do naših. Kad sam se povratio, tražio sam, da me puste na urlap². Rekli su mi, da pričekam dok dođe rezerva, i da će me onda pustiti, zato što sam pobjegao iz ropstva.

15 Tako je bilo s tim, a sad mi piši, šta ima tamo novo? I majki sam danas pisao. Htio bih ti još nešto napisati, ali ne smijem. Bojim se, da mi ne otvore pismo. Ali naposljetku ne mogu mi ništa. I ovako mi je glava u torbi. Više puta razmišljam, kako bih pobjegao kući. Osobito sada, kako sam došao iz Rusije. Kad se sjetim, da moja krčevina u Progonu stoji još uvijek kako sam je ostavio, da zemlja stoji neuskopana, a majka mi je gladna. Ono što ona uskopa, to je kao i neuskopano.
20 Samo zatrpa sjeme. Šta ona može? A ja ovdje dangubim. Onda, kad se sjetim na sijelo, momke i djevojke, pa kad sam dolazio k tebi s kozama, srce me zaboli i sve mi se hoće da plačem. Uspiši mi, je li zbilja sve to prestalo? Jesu li svi momci u ratu?

Piši mi, piši, draga Janjo, barem da čujem kako je tamo. Sad primi mnogo pozdrava i zbogom do viđenja ili do čuvenja. Pozdravlja te i moj kolega, koji mi piše ovo pismo.

25 Kad je Iko završio čitanje, i ona je prestala da plače. Obrisala je oči rupcem šmrcajući i rekla:

– Hvala ti, Iko, i sve sam razumjela, samo ono „kolega“. Znaš li ti, šta je to?

– Bome, ne znam ni ja. Možda je nekakav čovjek ili...

– Ma kakav čovjek? Kakvo mu je to ime „kolega“.

30 – Možda kakvo „švapsko“.

– A vidiš, na to sam zaboravila. I bit će da je čovjek, kad Stanko veli, da mu je pismo pisao. Ustala je, donijela kovertu i papir, svu požutjelu od čađe.

– Evo, dragi, pa ćeš mi odmah i napisati, a?

– Hoću.

35 – Tako, tu sjedi i piši, ali sve po redu. Nemoj što ispustiti.

– Ne boj se.

U Smokinjama, 15 6 1917

Dragi Stanko!

- Dobila sam tvoje pismo i sve razumjela, što mi pišeš. Ja sam mislila da si umro ili „nestao“.
- 40 To je mislila i tvoja majka. Ali smo se uvijek nadale. Kod nas nema ništa novo, nego to da je velika suša. Glad se malo ublažila otkad ima trave dosta. Najslade je murvovo lišće. Murvove su grane gole kao u zimi, sve smo lišće obrali. Kruh više ne pečemo od kljenove kore, otkad je prispio novi ječam. Trgamo klasove, sušimo ga i trgamo. Dragi Stanko! Sve smo koze poklali, samo smo tri ostavili za sjeme. I ono tele od Bilave smo zaklali. Sad primi pozdrav i zbogom do
- 45 viđenja. Još te molim, piši mi što je to „kolega“?

Ivan Softa, *Dani jada i glada* (1937)

---

¹ lisaka: vrst ptice močvarice

² urlap < njem. Urlaub: dopust

- (a) Kako se u pismima očituje život na bojišnici odnosno kod kuće u vrijeme strašnoga I. svjetskog rata?
- (b) Kakvim su tipovima jezika tj. funkcionalnog stila pisana pisma?

2.

NOĆ

Kud okom gledam – slušam uhom,
U pokoju sve leži gluhom.
Nit šušti listić, niti poje
Slavuljak tužne pjesme svoje,
5 Sred ružinoga cvijeta čista
Draguljasta se rosa blista,
Al nema pčele, nit leptira,
Da krilima ju krasnim dira,
Nit čovjeka, nit zvijer nij' moći
10 U otajstvenoj sad čuti noći.

Kud okom gledam – slušam uhom,
U pokoju sve leži gluhom.
Svud znaci noći razastrti
I udarili pečat smrti,
15 Pa svijet se netom čini cijeli
Ko mrtvac da je posto veli,
I zvijezde – gledeć s neba nice,
Ko sitne da su voštanice,
A turobnoga mjesec lika
20 Ko svjetiljka je pokojnika...

Rikard Jorgovanić, *Sabrane Pjesme* (1890)

- (a) Kako se stapa pjesnikova vidna i slušna osjećajnost?
- (b) Kakvim se slikama opisuje noć?
-